

**Ammatillinen ohje
optikon toimen
harjoittamisesta**

**HYVÄ OPTIKON
TUTKIMUSKÄYTÄNTÖ
-OHJEISTUS**

HOYA

p. 09 7288 4114 / s.posti myynti@hoya.fi

	sivu
Yleistä	3
Hyvä näöntutkimuskäytäntö	4-6
Hyvä piilolasisovituskäytäntö	7-9
Hyvä silmien terveystarkastuskäytäntö	10-11

HYVÄ OPTIKON TUTKIMUSKÄYTÄNTÖ

Hyvä optikon tutkimuskäytäntö muodostuu kolmesta osa-alueesta, jotka voivat olla joko itsenäisesti tai yhtäaikaisesti suoritettavia osioita.

Hyvä optikon tutkimuskäytäntö korvaa Optometrian Eettisen Neuvoston aiemmin antamat Hyvä näöntutkimus (v. 2011) ja Hyvä Piilolasien sovittaminen (v. 2006) -ohjeistukset. Uutena osiona on Hyvä silmien terveystarkastus.

Optikon tulee näönhuollon ammattihenkilönä toimia terveydenhuollon lakien, asetusten ja terveydenhuollon alalle määritettyjen yleisten eettisten periaatteiden mukaisesti.

Optikko on jokaisen näöntutkimuksen sekä piilolasisovituksen yhteydessä veloitettu arvioimaan silmien terveydentilaa koulutuksensa ja kokemuksensa mukaan; asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994.

Optikolla on velvollisuus kertoa tutkittavalle tekemistään havainnoista ja johtopäätöksistä; laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992. Hänellä on velvollisuus ohjata tutkittava lääkärin vastaanotolle todetessaan tutkimuksissaan mahdollisiin sairauksiin tai lääketieteellisen tutkimuksen tarpeeseen viittaavia löydöksiä tai oireita.

OPTOMETRIAN EETTINEN NEUVOSTO
www.optometria.fi/info/optometrian-eettinen-neuvosto

HYVÄ NÄÖNTUTKIMUSKÄYTÄNTÖ

Hyvä näöntutkimuskäytäntö kuvaa ammattitaitoisesti tehdyn optometrisen näöntutkimuksen eri vaiheet. Jokaisessa tutkimuksessa ei tarvitse olla kaikkia esitetyjä vaiheita ja toisaalta joissakin tutkimuksissa voi olla niitä esitettyä enemmän. Jokainen näöntutkimus tehdään tutkittavasta saatujen tietojen perusteella ja jokainen näöntutkija määrittää näöntutkimuksen kulun ammattitaitonsa perusteella.

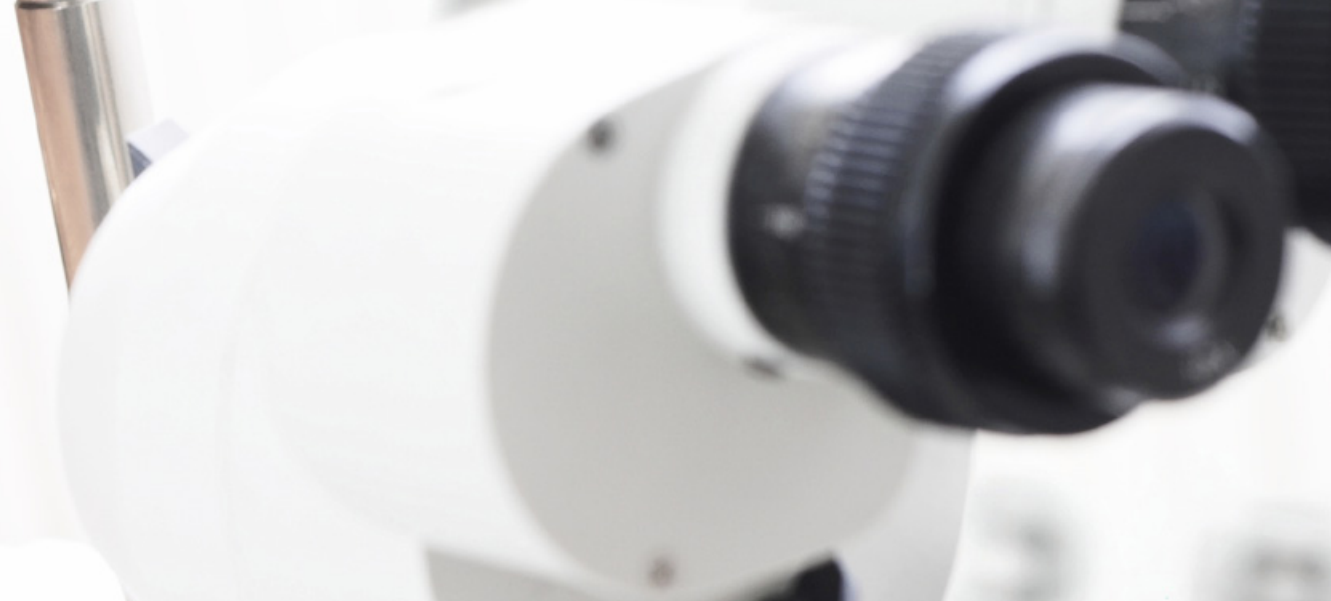
Näöntutkimuksessa optikko selvittää silmien taittovirheet, yhteistoiminnan sekä näköjärjestelmän toimintakyvyn huomioiden tutkittavan näönkäytön tarpeet ja näkemisen oireet. Optikko selvittää eri osa-alueet käytettävissä olevilla välineillä yleisesti hyväksytyin, tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Optikko kirjoittaa dokumentoidun refraktioiden lisäksi silmälasimääräyksen, jota voidaan täsmentää silmälasien valinnan yhteydessä.

Optikon näöntutkimukseen sisältyvät alla luetellut toimenpiteet. Näistä toimenpiteistä voidaan poiketa perustelluista syistä.

1. Anamneesi

- 1.1 tutkimukseen tulon syy
- 1.2 näkemisen oireet
- 1.3 käytössä olevat silmälasit / piilolasit
- 1.4 aikaisemmat tutkimukset
- 1.5 aikaisemmat silmäleikkaukset
- 1.6 aikaisemmat silmävammat
- 1.7 silmiin vaikuttavat yleissairaudet
- 1.8 silmiin vaikuttavat lääkitykset
- 1.9 suvun silmänsairaudet / perinnölliset silmiin vaikuttavat yleissairaudet
- 1.10 strabismus ja amblyopia
- 1.11 tutkittavan työtehtävien kuvaus
- 1.12 tutkittavan näönkäytön tarpeet

2. Objektiivinen tutkimus

- 2.1 silmien ulkoinen tarkastelu
- 2.2 peitinkoe
- 2.3 silmien liiketesti
- 2.4 fiksaatio
- 2.5 konvergenssin lähipiste (KLP)
- 2.6 pupillireaktiot
- 2.7 skiaskopia tai autorefraktometria

3. Subjektiivinen tutkimus

- 3.1 näöntarkkuus käytössä olevilla laseilla
- 3.2 näöntarkkuus ilman laseja
- 3.3 taittovirheen määrittäminen
- 3.4 tasapainotus
- 3.5 maksimaalinen näöntarkkuus korjattuna
- 3.6 näöntarkkuus lasimääräyksen voimakkuudella
- 3.7 kontrastiherkkyys

4. Yhteistoiminnan tutkimus

- 4.1 foriat
- 4.2 tropiat
- 4.3 reservit
- 4.4 binokulariteetti

5. Lähinäön tutkimus

- 5.1 lähinäön korjaustarve
- 5.2 lähiläsän määritys
- 5.3 näköetäisyyksien demonstrointi
- 5.4 silmien yhteistoiminnan riittävyys

6. Dokumentointi

- 6.1 anamneesi ja tutkitut kohdat dokumentoidaan

7. Refraktio ja silmälasimääräys

- 7.1 optikko dokumentoi tutkimustensa perusteella refraktiotuloksen ja antaa tutkittavalle sen perusteella tehdyn kirjallisen silmälasimääräyksen

Työnäöntutkimus

- 7.2 silmälasimääräystä voidaan tarkentaa kehys- ja linssivalinnan yhteydessä
- 7.3 silmälasimääräys on voimassa 6 kuukautta

8. Palaute tutkittavalle näöntutkimuksesta

- 8.1 näöntarkkuuden muutokset
- 8.2 lasien voimakkuuden muutokset
- 8.3 silmien yhteistoiminta
- 8.4 silmien terveydentilan seuranta
- 8.5 muut mahdolliset jatkotoimenpiteet (esim. ohjaus lääkäriin)
- 8.6 seuraavan näöntutkimuksen ajankohta (yleissuositus kahden vuoden välein)

Lausunnon työlasien korvattavuudesta voi antaa ainoastaan Työterveyshuollon asiantuntijakoulutuksen suorittanut optikko.

1. Työnäön tutkimus

- 1.1 näöntutkimus
Hyvä näöntutkimuskäytännön mukaisesti
- 1.2 näkösuuntien demonstrointi
- 1.3 työympäristön ergonomia
- 1.4 työympäristön näköergonomia

2. Työlasimääräys

- 2.1 optikko antaa asiakkaalle kirjallisen työlasimääräyksen
- 2.2 työlasimääräys on voimassa 6 kuukautta

HYVÄ PIILOLASISOVITUSKÄYTÄNTÖ

Hyvä piilolasisovituskäytäntö kuvaa ammattitaitoisesti tehdyn piilolasisovituksen eri vaiheet. Jokaisessa tutkimuksessa ei tarvitse olla kaikkia esitettyjä vaiheita ja toisaalta joissakin tutkimuksissa voi olla niitä esitettyä enemmän. Jokainen piilolasisovitus tehdään tutkittavasta saatujen tietojen perusteella ja jokainen piilolasisovittaja määrittää piilolasisovituksen kulun ammattitaitonsa perusteella.

Piilolasisovituksessa optikko selvittää piilolasien optisen, mekaanisen ja fysiologisen soveltuvuuden sekä piilolasien käytön turvallisuuden huomioiden tutkittavan näkemisen tarpeet ja olosuhteet. Optikko selvittää eri osa-alueet käytettävissä olevilla välineillä yleisesti hyväksytyin, tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Hyvässä piilolasisovituksessa tulee olla käytettävissä näöntutkimuksen, refraktion tai silmälasimääräyksen tiedot.

Optikon vastuuseen näönhuollon ammattihenkilönä kuuluu piilolasien suositusten mukainen sovittaminen ja piilolasimääräyksen tekeminen sekä tutkittavan asianmukainen ohjeistaminen.

Piilolasisovituksen tehnyt ja piilolasi-määräyksen antanut optikko vastaa siitä, että tutkittavan silmien terveydentilassa ei tutkimushetkellä ole estettä piilolasien käytölle.

Piilolasisovitukseen kuuluvat alla luetellut toimenpiteet. Näistä toimenpiteistä voidaan poiketa perustelluista syistä.

1. Anamneesi

- 1.1 tutkittavan odotukset piilolaseista
- 1.2 aikaisempi piilolasien käyttökokemus
- 1.3 yleis- ja silmäsairauksien kartoitus
- 1.4 yleis- ja silmälääkitysten kartoitus
- 1.5 allergiat ja yliherkkyydet
- 1.6 käyttöolosuhteiden selvittäminen
- 1.7 työ ja työolosuhteet
- 1.8 harrastukset

2. Silmien perustutkimus

- 2.1 taittovirheen määrittäminen
piilolaseja varten
- 2.2 silmien mikroskopiointi
 - 2.2.1 kyynelnesteen
laadun ja määrän
tutkimus
 - 2.2.2 silmän ulkoisten osien
anatomian terveystilan tutkimus:
sarveiskalvo, sidekalvo,
limbus, luomet
- 2.3 sarveiskalvon kaarevuuden ja
halkaisijan mittaaminen

3. Piilolasisovitus

- 3.1 sovitussuositusten valinta
- 3.2 linsien toimivuuden arviointi
 - 3.2.1 keskiöityminen
 - 3.2.2 liike
 - 3.2.3 halkaisija
 - 3.2.4 keskeisen ja
reuna-alueen istuvuus
- 3.3 tutkittavan subjektiivinen arvio
- 3.4 näöntarkkuus ja päällerefraktio
- 3.5 käytön ja hoidon opetus -
tutkittavalle kirjalliset ohjeet
(ensisovitus)

4. Jälki- ja seurantatarkastukset

- 4.1 jälki- ja seurantatarkastus
tehdään piilolasien kanssa
 - 4.1.1 ensikäyttäjän jälkitarkastus
1 kk sisällä sovituksesta
- 4.2 tutkittavan haastattelu -
subjektiiviset kokemukset
- 4.3 muutokset aikaisempiin
anamneesitietoihin

4.4 näöntarkkuus ja
päällerefraktio

4.5 piilolasien mikroskointi -
piilolasien käytön
vaikutusten arviointi

4.5.1 linssien istuvuus

4.5.2 linssien kunto

4.6 silmien mikroskointi -
piilolasien käytön
vaikutusten arviointi

4.6.1 kyynelnesteen

laadun ja määrän

tutkimus

4.6.2 silmän ulkoisten osien

anatomian terveydentilan

tutkiminen:

sarveiskalvo, sidekalvo,

limbus, luomet

4.7 sarveiskalvon kaarevuus

4.8 piilolasityypin, vaihtovälin,
käyttöajan ja hoitomenetelmien
sekä niiden muutostarpeiden
arviointi

5. Dokumentointi

5.1 anamneesi ja tutkitut kohdat
dokumentoidaan

6. Piilolasimääräys

6.1 optikko antaa asiakkaalle
kirjallisen piilolasimääräyksen

6.2 voimassaoloaika normaalisti
yhden (1) vuoden

7. Palaute tutkittavalle

7.1 näöntarkkuuden muutokset

7.2 piilolasien muutokset

7.3 silmien terveydentilan seuranta

7.4 muut mahdolliset

jatkotoimenpiteet

(esim. ohjaus lääkäriin)

7.5 seuraavan tutkimuksen
ajankohta

”Terveystarkastuksen nimi on sikäli harhauttava, että lähes kaikentyypisissä ”terveystarkastuksissa” itse asiassa etsitään sairauksia tai alttiutta sairastua niihin. Minkäänlaisessa tarkastuksessa ei henkilöä voida todeta varmuudella terveeksi, ainoastaan voidaan puhua joidenkin sairauksien todennäköisestä poissulkemisesta. Terveystarkastus voi silti tarjota hyvän lähtökohdan pohtia terveystarpeita ja harkita elämäntapojen muuttamista riskien vähentämiseksi.”

Lähde: Lääkärikirja Duodecim 17.9.2013 yleislääketieteen erikoislääkäri Osmo Saarelna

HYVÄ SILMIEN TERVEYSTARKASTUSKÄYTÄNTÖ

Optikon tekemässä silmien terveystarkastuksessa optikko ottaa kantaa silmien terveydentilaan laajemmin kuin mitä hän tekee näöntutkimuksen yhteydessä. Tutkimukset voidaan suorittaa näöntutkimuksen yhteydessä.

Optikko tekee tutkimuksen tarkoituksenmukaisin, yleisesti hyväksytyin välinein ja menetelmin, jotka ovat tarpeen eri osa-alueiden tutkimiseksi ja kokonaisuuden selvittämiseksi. Tutkimuksessa voi olla enemmän vaiheita kuin mitä tässä on esitetty.

Optikon tulee ohjata tutkittava silmälääkäriin havaitessaan kliinisesti merkittäviä löydöksiä.

Silmien terveystarkastusta tekevällä optikolla tulee olla tutkimusten tekemiseksi riittävä, todennettavissa oleva koulutus ja osaaminen. Soveltuvaksi koulutukseksi katsotaan diagnostisten lääkeaineiden käyttöoikeuteen johtavat opinnot tai jokin muu hyväksi luettava koulutus. (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994).

Optikon tekemään silmien terveystarkastukseen tulee sisältyä alla luetellut toimenpiteet. Näistä toimenpiteistä voidaan poiketa perustelluista syistä.

1. Anamneesi

- 1.1 tutkimukseen tulon syy
- 1.2 näkemisen oireet
- 1.3 käytössä olevat silmälasit / piilolasit
- 1.4 aikaisemmat tutkimukset
- 1.5 aikaisemmat silmäleikkaukset
- 1.6 aikaisemmat silmävammat
- 1.7 silmiin vaikuttavat yleissairaudet
- 1.8 silmiin vaikuttavat lääkitykset
- 1.9 suvun silmäsairaudet / perinnölliset silmiin vaikuttavat yleissairaudet
- 1.10 strabismus ja amblyopia
- 1.11 tutkittavan työtehtävien kuvaus
- 1.12 lääkeaineherkkyydet

2. Objektiivinen tutkimus

- 2.1 silmien ulkoinen tarkastelu
- 2.2 pupillireaktiot
- 2.3 silmän liiketestit

3. Näöntutkimus

- 3.1 Hyvä näöntutkimuskäytännön mukaisesti tai
- 3.2 syklopleginen refraktio

4. Näkökenttätutkimus

5. Kammiokulman syvyyden arviointi

6. Silmän etuosien tutkiminen - mikroskopia

- 6.1 silmän alueen ulkoiset osat
- 6.2 kyynelneste
- 6.3 sidekalvo
- 6.4 kovakalvo
- 6.5 sarveiskalvo
- 6.6 etukammio-tila
- 6.7 värikalvo
- 6.8 mykiö

7. Silmän sisäosien tutkiminen

- 7.1 lasiainen
- 7.2 keskeinen silmänpohja
 - näköhermon pää
 - makula
 - verisuonisto

8. Tonometria

9. Dokumentointi

- 9.1 anamneesi ja tutkitut kohdat dokumentoidaan

10. Palaute tutkittavalle

- 10.1 havainnot ja johtopäätökset
- 10.2 tutkimuksen kattavuus/ rajoittuvuudet
- 10.3 optikon kompetenssi
- 10.4 jatkotoimenpiteet (esim. ohjaus lääkäriin)
- 10.5 seurantatutkimuksen tarve
- 10.6 seuraavan tutkimuksen ajankohta

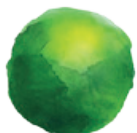
MyDay[®]

Oikeasti nerokas
kertakäyttölinssi.

Nyt kertakäyttölinssi kaikkiin tilanteisiin. CooperVisionin palkitulla MyDay-piilolinssillä voit tarjota asiakkaillesi optimaalisen mukavuuden, terveellisyysyden ja käsiteltävyyden. Mitä tahansa asiakkaasi tekevätkin. Smart Silicone[™] antaa linssille paremman hapenläpäisyn, minkä ansiosta silikonia tarvitaan vähemmän ja hydrogeelimateriaalia voidaan käyttää enemmän. Siksi MyDay-linssit ovat mukavat, hyvät silmille ja helpot käyttää – siis täydelliset linssit asiakkaillesi ja myynnillesi.

- Voimakkuusalue +6,00D – -10,00D
- UV-suoja
- Mukavuustakuu – CooperVision korvaa linssien ostohinnan, jos asiakas ei ole tyytyväinen 30 päivän ajan ostopäivästä. Koskee optikon Suomessa sovittamia linssejä.

CooperVision[®]
Live Brightly.

MyDay -kertakäyttölinssi

Lisätietoja saat asiakaspalvelusta, puh 0800-11 46 28 tai osoitteessa www.coopervision.fi.